

Fylkesmannen i Oppland
Serviceboks
2626 LILLEHAMMER

Deres ref:

Vår ref:

\grott. Breheimen \2009-1

Dato:

25. februar 2009

VERNEPLAN FOR BREHEIMEN-MØRKRISDALEN.

Norsk Grotteforbund (NGF) v/undertegnede viser til deres brev av 2. desember 2008 Breheimen nasjonalpark med tilgrensande landskapsvernområde og naturreservat. Høyring av verneframlegg og konsekvensutgreiing.

Vi viser også til deres brev av 18.11.2005

Breheimen-Mørkrisdalen: Melding om

- 1) oppstart av planarbeid etter naturvernlova
  - 2) konsekvensutgreiing etter plan- og bygningslov
- og til deres brev 30. mars 2007

Utgreiingsprogrammet for Breheimen-Mørkrisdalen er fastsett.

og til våre uttalelser til disse av hhv. 13. mars 2006 (kopi vedlagt) og 18. april 2007 (kopi vedlagt).

De viktigste poengene i uttalelsene våre var:

1. *NGF mener at grottene i Dummdalen må gis et spesielt vern. ....*
2. *NGF mener at det i forbindelse med verneplanarbeidet trengs en fullstendig kartlegging og undersøkelse av grotte- og karstforekomstene i Dummdalen og ev. andre steder innenfor det foreslåtte verneområdet. ....*
3. *NGF mener at verneforskriftene må inneholde generelle bestemmelser for alle karstforekomster og alle kjente og ukjente grotter innenfor verneområdet. Bestemmelsene må gjelde både inne i selve grotta, i åpningen og i området utenfor som det er naturlig å se sammen med grotta.....*
4. *NGF mener at verneforskriftene må inneholde spesielle bestemmelser for de mest verdifulle og sårbare grottene i området. Bestemmelsene må bl.a. inneholde muligheten for å regulere eller begrense ferdselen i grottene for å hindre slitasje og forsøpling. Verneforskriften må inneholde muligheten for å om nødvendig forby all ferdsel og/eller stenge grotta fysisk....*
5. *NGF mener at vernebestemmelsene må gi myndighetene mulighet til å i ettertid iverksette midlertidige eller permanente tiltak for å beskytte nyoppdagede forekomster eller iverksette strengere tiltak i kjente, sårbare grotter Verneforskriften må inneholde muligheten for å om nødvendig forby all ferdsel og/eller stenge grotta fysisk....*

Norsk Grotteforbund er glad for at det i *Skisse til forvaltningsplan* kapittel 3.2.1 presiseres at verneverdiene for karst og grotter skal vektlegges. Det påpekes flere steder i *Verneframlegget* at

grottene i Dumdalen har stor verdi. Jfr. f.eks. kap. 1.2.4 *Geologi* der det står ”Grottene i Dumdalen er dei er de største som er kjende i landsdelen. Dei utgjør både forholdsvis store elvegrotter og store, tørrlagde trykkleidningar som inneheld erosjonsformer og sedimentavsetningar frå siste eller tidlegare istider. Det finst få kalksteinsgrotter i Sør-Noreg, og Dumdalsgrottene er eit døme på istidsgrotter som vi elles berre finn i Nord-Noreg. Dei er mykje nytta og av stor verdi for ekskursjonar og grotteforskning.” I kapittel 4.2 *Forslag til avgrensingar* står det at grottene i Dumdalen er av nasjonal verdi.

Norsk Grotteforbund mener at når det er enighet om at grottene i Dumdalen representerer meget store verdier er det naturlig at de gis et best mulig vern, nemlig som naturreservat. Dette vil også være i tråd med punkt 1 i uttalelsene våre av 13. mars 2006 og 18. april 2007 der vi skriver at vi mener grottene i Dumdalen må gis et spesielt vern. Vi vil i denne sammenhengen få påpeke at Dumdalen var inntegnet som naturreservat i konsekvensutredningene. Vi mener en naturlig måte å verne Dumdalen som naturreservat er å utvide Høyrokampen naturreservat sørover slik at det inkluderer Dumdalen og grottene der.

Norsk Grotteforbund mener det er positivt at grensene for det foreslåtte Høydalen landskapsvern-område ble utvidet østover slik at grottene ved Vassenden nå ligger inne i det foreslåtte området.

I *Verneframlegget* kapittel 4.4 presenteres forslag til Forskrifter for nasjonalparken. § 2 gjelder *Formålet*. Til tross for at det påpekes at grottene i Dumdalen er de største i landsdelen og av stor viktighet (jfr. ovenfor) er vern av grotter ikke tatt med i formålet. I Direktoratet for naturforvaltnings brev til Miljøverndepartementet av 26.02.2008 om opprettelse av Sjunkehatten nasjonalpark i Nordland er det å ”sikre grotter og karstformer mot all skade og mot at det fjernes biologisk eller geologisk materiale fra dem” en del av formålet. Norsk Grotteforbund mener at Dumdalen, som det største grotteområdet i Sør-Norge, er et like viktig grotteområde som Sjunkehatten og at vern av grotter bør tas med i formålet.

I *Verneframlegget* kapittel 4.4 presenteres forslag til Forskrifter for nasjonalparken. § 3 (*Vernereglar*), pkt. 1.1 gjelder *Vern mot inngrep i landskapet*. I punktet listes flere inngrep som skal være forbudt. Norsk Grotteforbund mener dette punktet bør inneholde noe konkret om at det er forbudt å skade grotter og inventar i grotter. Fylkesmannen i Troms sendte 30. januar sin tilråding til forslaget om opprettelse av Rohkunborri nasjonalpark i Bardu kommune til Direktoratet for naturforvaltning. I §3 punkt 1.1 i både dette forslaget og i DN's tilråding om opprettelse av Sjunkehatten nasjonalpark (se ovenfor) står det konkret at området er vernet mot fjerning eller ødeleggelse av inventar i grotter. Norsk Grotteforbund mener at en lignende formulering bør tas med i Vernereglene for Breheimen – Mørkrisdalen.

I DN's forslag til MD om opprettelse av Sjunkehatten nasjonalpark er det et generelt forbud mot organisert ferdsel i grotter, jfr. vernebestemmelsenes § 6.5. Med unntak av i 2 navngitte grotter krever organisert ferdsel i grotter særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Norsk Grotteforbund mener at et lignende forbud bør vurderes for i hvert fall noen av grottene i Dumdalen.

I *Verneframlegget* kapittel 3.8.1 *Naturmiljø* står ”Det bør setjast i verk tiltak som skilting om reglar for opphald i grottene, utvida oppsyn, informasjonsbrosjyrar m m.” Dette er delvis i tråd med punkt 3 og 4 i våre uttalelser av 13. mars 2006 og 18. april 2007.

I *Verneframlegget* kapittel 4.8 *Framlegg til overvaking* står det ”Det bør utarbeidast ei samla vurdering av tilstanden til grottene i Dumdalen med forslag til tiltak.” (Tilsvarende står i kapittel 3.2.3 *Tiltak i Skisse til forvaltningsplan.*) Dette er i tråd med punkt 2 i våre uttalelser av 13. mars 2006 og 18. april 2007 og vi støtter dette fullt ut.

I *Skisse til forvaltningsplan* kapittel 3.2.2 *Reglar og retningslinjer* står det ”Dersom det viser seg naudsynt for å sikre dei viktige verneverdiane i grottene i Dumdalen mot øydelegging, særleg slitasje, kan det bli aktuelt med ferdselsrestriksjonar i grotter her.” Dette er i tråd med punkt 4 i våre uttalelser av 13. mars 2006 og 18. april 2007.

Norsk Grotteforbund er glad for at det i kapittel 5.4 *Oppsyn* i *Skisse til forvaltningsplan* står at grotter er noe av det som må/bør overvåkes for å sikre en forsvarlig forvaltning av verneområdene.

Med vennlig hilsen

Anders Westlund
Nestleder i Norsk Grotteforbund

Vedlegg:

- Vår uttalelse **BREHEIMEN-MØRKRISDALEN. UTTALELSE TIL VERNEPLANARBEID** av 13. mars 2006
- Vår uttalelse **UTGREIINGSPROGRAMMET FOR BREHEIMEN-MØRKRISDALEN** av 18. april 2007

Kopi: Direktoratet for Naturforvaltning, 7485 TRONDHEIM